

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **B. V.**, proti žalovanému: **Městský úřad Čáslav**, se sídlem Čáslav, Nám. J. Žižky z Trocnova 1, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 4. 3. 2005, č. j. 44 Ca 62/2004 - 36, o návrhu na vyloučení soudkyně Olgy Stránské z projednávání a rozhodování v této věci,

t a k t o :

Soudkyně Olga Stránská **n e n í v y l o u č e n a** z projednávání a rozhodování v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 4. 3. 2005, č. j. 44 Ca 62/2004 - 36.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Praze usnesením ze dne 4. 3. 2005, č. j. 44 Ca 62/2004 - 36, odmítl žalobu žalobce proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 9. 2000, č. j. Výst. 1089/2000, a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Proti tomuto usnesení podal žalobce včas kasační stížnost a domáhal se jeho zrušení.

Usnesením ze dne 18. 9. 2007, č. j. 44 Ca 62/2004 - 116, Krajský soud v Praze ustanovil Ing. Miroslava Bartůňka, znalce z oboru ekonomika, odvětví ceny a odhady nemovitostí, znalcem a uložil mu vypracovat znalecký posudek k ocenění nemovitostí ve vlastnictví žalobce.

Podáním ze dne 3. 10. 2007 žalobce vznesl námitku podjatosti soudem ustanoveného znalce a současně též námitku podjatosti soudkyně Olgy Stránské. Konstatoval, že soudkyně zneužívá podjatosti ustanoveného znalce, o kterém je známo, že vlastní velkou stavební firmu. Zaměstnanec této firmy podle žalobce v roce 1998 vytvořil podvodný blábol, vydávaný za znalecký posudek, jenž byl zneužíván Krajským soudem v Praze ve věci sp. zn. 44 Ca 30/2003 a stále je zneužíván žalovaným ke krytí podvodů. Krajský soud tedy ustanovil znalce, jenž by činil úkony ve vazbě na podvody žalovaného. Žalobce podotkl, že činí trestní oznámení na soudkyni Olgu Stránskou.

Soudkyně Olga Stránská k námitce podjatosti přednesené žalobcem uvedla, že se ve věci necítí podjatá a nemá žádný vztah k účastníkům řízení, ani k věci samé.

Dne 17. 10. 2007 byl spis krajského soudu předložen Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o námitce podjatosti.

Nejvyšší správní soud předesílá, že podle jeho konstantní judikatury *i ve fázi po vydání rozhodnutí o věci samé je v případě, kdy proti rozhodnutí byla podána kasační stížnost a kdy je tato stížnost přípustná, nezbytné (a tedy i přípustné) rozhodnout o námitce podjatosti soudců krajského soudu, kteří rozhodnutí vydali, byla-li taková námitka včas vznesena* (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. Nao 32/2005 - 34, ze dne 18. 5. 2006). Je tomu tak proto, že ve fázi mezi podáním kasační stížnosti a předložením věci Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o ní činí krajský soud podle § 108 s. ř. s. řadu přípravných úkonů směřujících k tomu, aby o kasační stížnosti mohlo být řádně rozhodnuto; v rámci toho je často potřeba vydávat i rozhodnutí procesní povahy (vyzvat k odstranění vad kasační stížnosti, rozhodnout o žádosti o osvobození od soudních poplatků či o ustanovení zástupce, apod.). Tato rozhodnutí se závažným způsobem dotýkají právního postavení účastníků řízení, a proto je třeba, aby byla - stejně jako při rozhodování o věci samé - vydána nepodjatými soudci.

Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

Podle § 8 odst. 3 s. ř. s. soudce, který zjistí důvod své podjatosti, oznámí takovou skutečnost předsedovi soudu a v řízení zatím může provést jen takové úkony, které nesnesou odkladu. Předseda soudu na jeho místo určí podle rozvrhu práce jiného soudce nebo jiný senát. Má-li předseda soudu za to, že není dán důvod podjatosti soudce, nebo týká-li se věc předsedy soudu, rozhodne o vyloučení Nejvyšší správní soud usnesením, a jde-li o soudce, Nejvyššího správního soudu, jiný jeho senát.

Integrální součástí práva na spravedlivý proces tak, jak je vymezeno v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), je garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce. Nestrannost a nezaujatost soudce je jedním z hlavních předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky).

Nestrannost soudce je především subjektivní kategorií, vyjadřující vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich právním zástupcům), o nichž je schopen relativně přesně referovat toliko soudce sám. Pouze takto úzce pojímaná kategorie nestrannosti soudce by však v praxi stěží nalezla uplatnění vzhledem k obtížné objektivní přezkoumatelnosti vnitřního rozpoložení soudce. Kategorii nestrannosti je proto třeba vnímat šíře, tedy i v rovině objektivní. Za objektivní ovšem nelze považovat to, jak se nestrannost soudce pouze subjektivně jeví vnějšímu pozorovateli (účastníkovi řízení), nýbrž to, zda reálně neexistují okolnosti, které by mohly objektivně vést k legitimním pochybnostem o tom, že soudce má k věci určitý,

nikoliv nezaujatý, vztah. Vyloučení soudce z projednávání a rozhodování věci má být založeno nikoliv na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnost o jeho nepodjatosti. Subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání; rozhodování o této otázce se však musí dít výlučně na základě hlediska objektivního (shodně též Ústavní soud ve věci sp. zn. I. ÚS 370/04).

Z podání žalobce vyplývá, že důvod podjatosti soudkyně Olgy Stránské spatřuje v tom, že ve věci ustanovila podjatého znalce, o jeho podjatosti věděla a zneužívala jí. Uplatněný důvod podjatosti představuje okolnost, která spočívá v postupu soudkyně Olgy Stránské v řízení o projednáváné věci. Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. tato skutečnost není důvodem pro vyloučení jmenované soudkyně z projednávání a rozhodování v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 4. 3. 2005, č. j. 44 Ca 62/2004 - 36.

Nejvyšší správní soud podotýká, že důvodem pro vyloučení soudce může být pouze jeho poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům. Poměr k věci může vyplývat především z přímého právního zájmu soudce na projednáváné věci, zejména v případech, kdyby mohl být rozhodnutím soudu přímo dotčen ve svých právech. Poměr soudce k účastníkům nebo k jejich zástupcům může být založen např. příbuzenským nebo jemu obdobným vztahem (ať již zjevně přátelským či nepřátelským), může jít i o vztah ekonomické závislosti, apod. V daném případě nebyla zjištěna žádná z těchto skutečností, žalobce ostatně podobné skutečnosti ani netvrdil.

Se zřetelem k tomu, že důvod uplatněný žalobcem není způsobilý vyvolat pochybnosti o nepodjatosti soudkyně Olgy Stránské, neboť je založen pouze na tvrzení žalobce o postupu této soudkyně v projednáváné věci, a dále vzhledem k tomu, že se Olga Stránská necítí být podjatá, neshledal Nejvyšší správní soud návrh žalobce na její vyloučení z projednávání a rozhodování této věci důvodným.

Nad rámec odůvodnění Nejvyšší správní soud podotýká, že svým rozhodnutím ze dne 24. 7. 2007, č. j. 4 As 25/2007 - 105, uložil krajskému soudu, aby žalobce osvobodil od druhé poloviny soudního poplatku z kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 4. 3. 2005, č. j. 44 Ca 62/2004 - 36. Skutečnost, že postup soudkyně Olgy Stránské úplně nekoresponduje se závazným právním názorem zdejšího soudu, nezakládá její podjatost, neboť jde o postup v řízení o projednáváné věci; může však založit kasační důvod v případě, že krajský soud rozhodne v rozporu s vysloveným právním názorem.

Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že soudkyně Olga Stránská není vyloučena z projednávání a rozhodování v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 4. 3. 2005, č. j. 44 Ca 62/2004 - 36.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. října 2007

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu